

ฉบับที่ 22 กันยายน 2560

FREE
MAGAZINE

พื้นที่สาธารณะ พื้นที่แห่งการเรียนรู้
www.pataniforum.com

บทสะท้อนแนวคิดพหุวัฒนธรรมกับยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนใต้	6
“ปาตานี Question” เปิดบทสนทนาระหว่างโลกมุสลิมและปาตานี	10
ไม่มีหิมะ มีแต่กระสุน : ข้อสังเกตบางประการกรณีทหารยิงปืนใส่นักศึกษา กับดัก(อ)ประชาธิปไตยในโลกมุสลิม (ตอนจบ)	16
ค่าย Young Leader Forum 2 เป็นอย่างไรบ้าง	22
	30

Patani Forum Team

เอกรินทร์ ต่วนศิริ
อับดุลเลาะ หมัดอะด้า
อาอิชะห์ กายแก้ว
นูริมะห์ ป็อราเฮง
กองบรรณาธิการ

ติดต่อ Patani Forum

112/21 หมู่ 5
ถนนหนองจิก
ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี
94000

Email : editor.pataniforum@gmail.com
Web site : www.pataniforum.com
facebook : pataniforum

เอกรินทร์ ต่วนศิริ

พหุวัฒนธรรม ?

แผนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้นำเสนอสภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอรัฐสภาเพื่อทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทางหลักในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติงานด้านการพัฒนาและมิติงานด้านความมั่นคง

ในการจัดทำนโยบายดังกล่าว สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่าง กว้างขวางจากภาคราชการ ภาควิชาการทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ รวมทั้งผู้นำศาสนา ภาคประชาสังคม และเอกสารทางวิชาการ (นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒)

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ กำหนดวิสัยทัศน์ มุ่งให้ “สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยปราศจากเงื่อนไขความรุนแรง วิถีชีวิตของทุกคน ได้รับการปกป้อง พัฒนาบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติสุข อย่างยั่งยืน”

หากพิจารณาแนวนโยบายเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ ที่เป็นเอกสารอย่างเป็นทางการ นี่คือนโยบายสำคัญที่เป็นรากฐานทางด้านนโยบายที่ทำให้องคคัพยพทุกภาคส่วนของรัฐดำเนินงานตามแนวนโยบายข้างต้น

คำถามจึงมีอยู่ว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ “สังคมพหุวัฒนธรรม” ในความหมายของรัฐคืออะไร ? และการสถาปนาค่านั้ในกรอบนโยบายโดยเนื้อแท้ความหมายมันคืออะไร ? แต่ก็อีกนั่นแหละ หากจะเขียนและคิดต่อโดยเฉพาะในทางวิชาการ คำว่าพหุวัฒนธรรมมีกรณณเถียงทางวิชาการจำนวนมหาศาลและกินเวลาไม่น้อยกว่า 4 ทศวรรษ แม้กระทั่งมีข้อเสนอทางด้านวิชาการที่พูดว่า “พหุวัฒนธรรมตายแล้ว” (Multiculturalism is dead.) ที่เสนอว่าการใช้แนวนโยบายพหุวัฒนธรรมไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นได้อีกต่อไป อันเนื่องจากบริบทมันเปลี่ยนไปแล้ว จากเดิมที่ใช่เพื่อในการรับมือกับผู้อพยพที่เดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และยุโรป

ชูศักดิ์ ภัทธกุลวณิช นักวิจารณ์วรรณกรรมชั้นเยี่ยม ได้วิจารณ์เนื้อหาของเพลง “พุงนี้ที่ตีกว่า” ที่ผลิตโดยค่ายแกรมมี่ว่าสะท้อนมุมมองของชนชั้นกลางในกรุงเทพฯ ต่อความแตกต่างที่เน้น “ความสามัคคี” “แตกต่างไม่แตกแยก” และการ “ลืมๆ มันไป” ซึ่งเป็นเพียงการสร้างความรู้สึกดีๆ ให้กับผู้ฟังโดยไม่จำเป็นต้องรับรู้ความเป็นจริงที่โหดร้ายที่ “คนอื่น” ในสังคมไทยประสบอยู่ และความซับซ้อนของปัญหาที่มาจากความไม่เป็นธรรมในสังคม

หากพิจารณางานวิชาการที่ศึกษาและตั้งคำถามกับการใช้แนวคิดพหุวัฒนธรรมในการศึกษามโนทัศน์

พหุวัฒนธรรมในประเทศไทยโดยการสืบค้นวาทกรรมเกี่ยวกับ “วัฒนธรรม” ในประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ ของธนาพล ล้อมภิชาติ เสนอว่าวาทกรรมพหุวัฒนธรรมนิยมในประเทศไทยมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมในตะวันตกคือเน้นความสามัคคี สมานฉันท์ และความเป็นองคัรวมของชาติไทยมากกว่าแนวคิดเรื่องสิทธิและความเท่าเทียม

การตั้งคำถามกับการนิยามความหมายชุดแนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ !

สำหรับเนื้อหาในวารสารฉบับนี้โดยเริ่มจากการเปิดประเด็นเรื่องพหุวัฒนธรรม โดยเสนอ บทสะท้อนแนวคิดพหุวัฒนธรรมกับยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนใต้ ที่ผ่านการพูดคุยอย่างเข้มข้นจากเวที think tank forum ครั้งที่ 4 ปีที่ 2 ที่มีผู้คนหลายส่วนสนใจจำนวนมาก ทางเราเสนอข้อสังเกตจาก นักวิชาการหญิง จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ผศ.ดร.แพรว ศิริศักดิ์ดำเกิง ต่อประเด็น พหุวัฒนธรรม

ต่อมาบทความจากเวที think tank forum ครั้งที่ 3 ปีที่ 2 “ปาตานี Question” เปิดบทสนทนาระหว่างโลกมุสลิมและปาตานี ในบทความชิ้นนี้เป็นการ เปิดบทสนทนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงที่ทางของปัญหาปาตานีกับ โลกมุสลิมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในเหตุการณ์นี้ยังมีนักศึกษาหมาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีผู้คนสนใจและติดตามจำนวนมาก ทางปาตานีฟอรัมจึงเสนอบทความ ไม่มีหิมะ มีแต่กระสุน: ข้อสังเกตบางประการกรณีทหารยิงปืนใส่นักศึกษา เป็นข้อสังเกต หลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้น โดยนำหนังสือเรื่องหิมะ ของฮอว์ฮาน พามุก มาสนทนา ในบทความชิ้นนี้

แน่นอนงานศึกษาเรื่อง กบดัก(อ)ประชาธิปไตยในโลกมุสลิม (ตอนจบ) โดย อันวาร์ กอมา ในเล่มนี้เราเสนอเป็นตอนที่สอง ซึ่งเป็นตอนสุดท้ายต่อเนื่องจาก ฉบับที่ผ่านมา

บทความชิ้นสุดท้ายของเล่ม เราเสนอความเห็นของเยาวชนนักศึกษาที่ได้เข้าร่วม ค่าย Young Leader Forum ปีที่ 2 แม้ว่าเป็นงานเขียนชิ้นเล็กๆ แต่เราก็อยากเปิด พื้นที่ให้แก่คนรุ่นใหม่

สุดท้ายการเปิดพื้นที่สาธารณะโดยให้ที่ทางของความเห็นที่แตกต่าง สามารถ พุดแสดงความเห็นได้ ยังคงเป็นภาระที่สำคัญต่อไป การตั้งคำถามไม่ว่าจะเป็นเรื่อง พหุวัฒนธรรมที่เป็นแนวนโยบายของรัฐที่นำมาใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ เป็นภารกิจทางปัญญาที่สำคัญต่อการหนุนสร้างสันติภาพในพื้นที่

ด้วยมิตรภาพ
เอกรินทร์ ต่วนศิริ

บทสะท้อนแนวคิดพหุวัฒนธรรมกับยุทธศาสตร์การ แก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้

โดยกองบรรณาธิการปาตานีฟอรัม

ท่ามกลางสังคมปาตานี/ชายแดนใต้ที่มีบริบทการอยู่ร่วมกันไม่ใช่มีเฉพาะประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ชาตพันธ์มลายูเท่านั้น ยังมีอีกกลุ่มคนหลากหลายความเชื่อ หลายอัตลักษณ์ อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ ดังนั้นการทำความเข้าใจเรื่องเครื่องมือสำหรับการทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันได้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับพื้นที่โดยเฉพาะในสภาวะที่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นสาเหตุสำคัญที่กระทบต่อความสัมพันธ์ต่อการอยู่ร่วมกันรัฐบาลได้ให้กำเนิดนโยบายที่พยายามเข้ามาจัดการให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตระหนักและส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน ภายใต้แนวคิด “พหุวัฒนธรรม” ทำให้พบว่าภายใต้แนวคิดนี้แม้จะมีต้องมาถกเถียงกันมีใช้น้อยเพื่อทำความเข้าใจ และการนำไปใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของปาตานี/ชายแดนใต้ที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน

ผศ.ดร.แพรว ศิริศักดิ์คำเกิง อาจารย์ประจำภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กล่าวถึงประเด็นนี้อย่างน่าสนใจในการนำเสนอในวงเสวนา หัวข้อวิพากษ์ “พหุวัฒนธรรม” ผ่านแว่นอิสลาม มลายูปาตานี และสิทธิมนุษยชน ภายใต้โครงการ Think Tank Forum ปีที่ 2 เมื่อวันที่ 16-17 กันยายน 2560 ที่ผ่านมา ณ โรงแรม ซีพี สมิทลา บีช โฮเทล แอนด์ รีสอร์ท อำเภอมะนัง จังหวัดสงขลา

ผศ.ดร.แพรว ศิริศักดิ์คำเกิง ระบุว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมเกิดขึ้นมาในแถบตะวันตกประเทศแรกๆ ที่ใช้แนวคิดนี้คือประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นมาจากการไปครอบครองดินแดนของผู้อื่น ทั้งยังได้นำคนผิวสีมาเป็นทาส ทำให้ต้องเผชิญกับความแตกต่างหลากหลาย ต่อมาสหรัฐได้พัฒนาประเทศกระทั่งมีผู้อพยพมาจากหลากหลายชาติพันธุ์เข้ามาในช่วงศตวรรษที่ 19 ทำให้เกิดความท้าทายจากความแตกต่างที่มากขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดคำถามว่าจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร ผู้นำของสหรัฐในช่วงเวลานั้นจึงออกนโยบายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่ว่าเมื่อแตกต่างแล้วมีปัญหาฉะนั้นแล้วก็ต้องทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นโยบายนี้ถูกใช้มาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดการต่อต้านจากคนผิวสีที่ขอให้ยกเลิกการกดขี่พวกเขา ส่งผลให้แนวคิดพหุวัฒนธรรมก่อตัวขึ้น

การเสนอนโยบายพหุวัฒนธรรมถือเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับนโยบายการสร้างความเป็นอันหนึ่งเดียวกันในนามของรัฐบาล นโยบายใหม่เปรียบเสมือนสลัดที่มีของหลายอย่างในถ้วยเดียวกัน ที่เปรียบกับสลัดหมายถึง การให้ทุกศาสนา ทุกชาติพันธุ์ มีสิทธิพลเมืองและสิทธิในการเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันแค่ตัวนโยบายอย่างเดียวไม่พอ ต้องเปลี่ยนตั้งแต่ในระบบการศึกษาเพื่อสอนให้ผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างแตกต่างหลากหลายให้ได้ จะเห็นได้ว่านโยบายและวิธีการนำไปปรับใช้ถือเป็นสิ่งที่ดีมาก หากแต่หลายกรณีที่เกิดขึ้นที่สหรัฐอเมริกาในปัจจุบันบ่งบอกว่านโยบายนี้ใช้ไม่ได้จริง ตัวอย่างเช่น มีกรณีที่ถูกหลอกลวงผู้อพยพยั้งกราดยิงเพื่อนๆ ในโรงเรียนเสียชีวิตไปหลายราย ทำให้ยังคงมีการตั้งคำถามว่านโยบายพหุวัฒนธรรมใช้ได้จริงหรือไม่ในประเทศสหรัฐอเมริกา

ผศ.ดร.แพรว อธิบายต่อว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมยังเดินทางไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั้งในออสเตรเลียและยุโรป จนเกิดข้อถกเถียงตามมามากมาย อย่างในประเทศอังกฤษที่มีการตั้งคำถามขึ้นมาว่าเสรีนิยมประชาธิปไตยเอื้อให้ผู้คนอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายได้อย่างไรเท่าเทียมจริงหรือไม่ เมื่อเสรีนิยมให้ความสำคัญกับเสียงส่วนใหญ่ การใช้แนวคิดพหุวัฒนธรรมเผชิญกับข้อท้าทายที่สำคัญนั่นคือการที่อัตลักษณ์ของผู้อพยพ

จำนวนมากผูกติดกับศาสนาตัวอย่างกรณีที่อังกฤษไม่อนุญาตให้ก่อตั้งโรงเรียนสอนศาสนา หรือ การสวมฮิญาบของสตรีมุสลิมในประเทศฝรั่งเศส ที่คนยึดถือแนวคิดสิทธิสตรีนิยมมองว่าเป็นการกดขี่สตรี ในขณะที่ผู้ที่ยึดถือในแนวคิดสิทธิทางวัฒนธรรมมองว่ามันเป็นสิทธิที่คนสามารถเลือกที่จะคลุมหัวของตัวเองได้เช่นเดียวกัน หรือในประเทศมอริเชียสที่มีเกิดการถกเถียงระหว่างสายสิทธิมนุษยชนกับสายแนวคิดพหุวัฒนธรรม ในกรณีที่ผู้ที่เพิ่งเข้ารับคาทอลิกท่านหนึ่งต้องการสมัครเป็นครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง แต่โรงเรียนไม่รับเพราะต้องการผู้ที่เป็นคาทอลิกดั้งเดิมเท่านั้น กรณีแห่งนี้นำไปสู่การต่อสู้ในชั้นศาล และศาลก็ตัดสินให้โรงเรียนเป็นผู้ชนะด้วยเหตุผลที่ว่าโรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนเอกชนและสามารถออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้ แม้กรณีนี้จะหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ตาม นั่นจึงเป็นที่มาที่ทำให้เกิดการถกเถียงระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนแนวคิดสิทธิมนุษยชนและกลุ่มที่สนับสนุนสิทธิทางวัฒนธรรม ประเด็นข้อถกเถียงเหล่านี้ล้วนทำลายการทำงานของแนวคิดพหุวัฒนธรรมในโลกร่วมสมัยทั้งนั้น

ผศ.ดร.แพรว อธิบายต่อไปอีกว่า สำหรับประเทศไทยในอดีตไม่ใช่เพียงแค่นั้นที่บริเวณชายแดนใต้หรือปาตานีเท่านั้นที่ต้องเผชิญกับการถูกทำลายอัตลักษณ์ แต่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศก็เผชิญกับเหตุการณ์นี้เช่นเดียวกัน เพราะประเทศไทยดำเนินนโยบายรวมศูนย์อำนาจที่ต้องการสร้างอัตลักษณ์หนึ่งเดียวคือความเป็นไทย จนมาถึงในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ชาวมลายูมุสลิมมีความรู้สึกอึดอัดเป็นอย่างมาก เพราะความต้องการให้เกิดความเป็นไทยแบบเดียวนั้นได้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับชีวิตจนไปถึงการแต่งกายของพวกเขามากเกินไป จนเป็นเหตุผลแรกๆ ของการเกิดขบวนการต่อต้านรัฐไทยในเวลาต่อมา

ขณะที่แนวคิดพหุวัฒนธรรมถูกนำมาใช้ในประเทศไทยประมาณ 10 ปีมานี้เอง หนึ่งในเหตุผลก็คือปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนใต้ แต่การนำแนวคิดพหุวัฒนธรรมมาใช้ก็อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาในอนาคต เพราะแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับชาติพันธุ์และศาสนาจนเกินไป ขณะที่การต่อสู้เพื่อรักษาอัตลักษณ์ได้ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างแสดงอัตลักษณ์เชิงเดียวของตนอย่างเข้มข้น เช่น ความเป็นไทยพุทธและมลายูมุสลิม จนไม่เห็นที่เราเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนี้ และเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน

ผศ.ดร.แพรว กล่าวว่า อย่างไรก็ตาม ก็อาจกล่าวได้ว่าความพยายามในการสร้างวาทกรรมพหุวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมบางอย่างที่รัฐกำลังดำเนินการตัวอย่างเช่นการนำผู้นำศาสนาอิสลามไปกวาดวัดและนำพระสงฆ์ไปกวาดมัสยิดไม่ใช่พหุวัฒนธรรมในความ

การต่อสู้เพื่อรักษาอัตลักษณ์ได้ทำให้ทั้งสอง ฝ่ายต่างแสดงอัตลักษณ์เชิงเดี่ยวของตน อย่างเข้มข้น จนไม่เห็นว่าเราเป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมนี้ และเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน

หมายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม จากสภาพการณ์ที่หลายโรงเรียนในจังหวัดชายแดนใต้ ปัจจุบันมีเฉพาะนักเรียนที่เป็นมุสลิมหรือพุทธ จนทำให้ขาดโอกาสในการที่จะได้เรียนรู้ วัฒนธรรมของคนต่างไปจากเรา หรือร้านน้ำชาที่เคยเป็นจุดรวมตัวของผู้คนหลากหลาย วัฒนธรรมในปัจจุบันถูกตั้งคำถามว่ายังคงสามารถเป็นสถานที่ที่มีการแลกเปลี่ยนระหว่าง วัฒนธรรมได้อีกหรือไม่ ก็เป็นเรื่องที่น่ากังวลอย่างยิ่ง

ผศ.ดร.แพรว ทิ้งท้ายในประเด็นนี้ว่า เมื่อคนมลายูมุสลิมบอกว่าตนเป็นคนส่วนน้อย ในประเทศไทย แต่คนไทยพุทธในพื้นที่ชายแดนใต้เองก็กลับมีความรู้สึกที่ตนเองเป็น คนส่วนน้อยในพื้นที่ชายแดนใต้เช่นเดียวกัน คำถามก็คือ หากคนในพื้นที่ชายแดนใต้ ต้องการที่จะกำหนดชะตากรรมของตนเองและไม่เห็นด้วยกับพหุวัฒนธรรมแบบที่รัฐไทย กำลังดำเนินการอยู่ หรือ เมื่อเราไม่เอาอัตลักษณ์เชิงเดี่ยวแบบรัฐไทย แล้วเราจะออกแบบ อัตลักษณ์เชิงเดี่ยวของเราให้สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างไร

“ปาตานี Question” เปิดบทสนทนาระหว่าง โลกมุสลิมและปาตานี

โดยกองบรรณาธิการปาตานีฟอรัม

บทสนทนาเกิดขึ้นเมื่ออาจารย์มุฮัมหมัด อิลยาส ยกประเด็น “ปาตานี Question” หรือข้อถกเถียงเกี่ยวกับปาตานีในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายส่วนทั้งประเด็นกับรัฐไทยอันเป็นผลต่อเนื่องจากยุคล่าอาณานิคมอังกฤษ และประเด็นอันเกี่ยวข้องกับโลกมุสลิมโดยเฉพาะในช่วงที่มีคำถามสำคัญเกิดขึ้นมาว่า

ทำไมมุสลิมถึงตกต่ำ ซึ่งอาจารย์ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์ นักวิชาการคนสำคัญทางด้านการศึกษาศาสนาในประเทศไทยแปลหนังสืออันเป็นข้อถกเถียงสำคัญชื่อว่า “ความตกต่ำของเรา” เมื่อหลายสิบปีก่อน ซึ่งการที่นักวิชาการมุสลิมคนสำคัญของเมืองไทย แปลหนังสือเล่มนี้ออกมาเป็นภาษาไทยในขณะนั้น อาจารย์มุฮัมหมัดอิลยาส

ตั้งข้อสังเกตว่าสภาพของสังคมในภูมิภาคนี้ก็มีปัญหาอยู่เช่นเดียวกัน

"ผู้รู้อินโดนีเซียท่านหนึ่งได้เขียนจดหมายไปถาม เซออาเมต ซากิรอซลัน ซึ่งเป็นอุลามาฮ์ชาวซีเรีย และกำลังลี้ภัยอยู่ที่เลบานอนว่าทำไมพวกเราซึ่งอยู่ในอินโดนีเซียถึงล้มเหลวทั้งหมดนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่า สภาพที่ใดที่หนึ่งของอุมมะฮ์ของมุสลิม มันแยกไม่ออกกับสภาพโดยทั่วไปของอุมมะฮ์ทั้งหมด ตรงนี้คือสิ่งที่ต้องการให้เป็นข้อถกเถียงเกี่ยวกับปาตานี "

เกริ่นข้างต้นเป็นหนึ่งในบทสนทนาที่ชวนตื่นเต้นระหว่างนักวิชาการมุสลิม 2 ท่านคือ ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หน้้าปรั้ง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ อาจารย์ ซากียี พิทักษ์คุมพล อาจารย์ประจำสถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งรายล้อมไปด้วยการร่วมแลกเปลี่ยนจากนักกิจกรรมคนรุ่นใหม่จากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยต่อไปนี้จะสรุปเป็นเนื้อหาโดยรวมทั้งหมดเพื่อความเข้าใจที่ต่อเนื่อง

การล่มสลายของมุสลิม กรณีศึกษาจากยุคออตโตมัน

"ชะตาชีวิตของปาตานีมุสลิม มลายูมุสลิม มันแยกไม่ออกกับชะตาชีวิตของอุมมะฮ์โดยภาพรวม เพราะฉะนั้นการที่เราแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมของปาตานีโดยแยกขาดออกจากสภาพอุมมะฮ์โดยรวม ก็จะไม่ได้อาชีพที่เหมือนจิ๊กซอว์ที่มีความสมบูรณ์

อย่างน้อยต่อคำถามที่ว่าทำไมจึงมีคนต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระเอกราช ซึ่งคำถามนี้มันก็แยกไม่ออกกับสิ่งที่เราเรียกว่า Colonization หรือการล่าอาณานิคมในโลกมุสลิม หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง เมื่อเกิดสิ่งที่เรียกว่า Arab revolt หรือว่าการลุกขึ้นสู้ของอาหรับในปี 1916 นำโดย ชารีฟ ฮุสเซน แห่งมักกะฮ์" อาจารย์อิลยาสเปิดประเด็นสร้างข้อถกเถียงและแลกเปลี่ยน

ก่อนจะเล่าเพิ่มเติมว่า อังกฤษสัญญา กับ ชารีฟฮุสเซน ว่า คุณจะต้องร่วมมือกันกับอังกฤษและลุกขึ้นต่อต้านออตโตมาน เพราะว่าในขณะนั้นออตโตมาน อยู่คนละฝั่งกับอังกฤษ และอังกฤษก็สัญญากับชารีฟ ฮุสเซน ว่าถ้าคุณอยู่กับอังกฤษหลังจากสงครามจบเราก็จะให้คุณปกครองฝั่งแม่น้ำจอร์แดนไปจนถึงซีเรีย ชารีฟ ฮุสเซน ตอบตกลงและลุกขึ้นสู้ต่อต้านออตโตมาน ของพวกอาหรับซึ่งเป็นมุสลิม โดยอังกฤษสัญญาว่าจะให้อิสระเรื่องเอกราชแก่อาหรับเหล่านี้

"ไม่แตกต่างอะไรกับการที่อังกฤษให้สัญญากับ ต่วนกู ฮูฮายีดีน ในการที่ให้ ต่วนกูฮูฮายีดีน ร่วมต่อสู้กับอังกฤษสู้กับญี่ปุ่น ถ้าหากว่าอังกฤษชนะ ปาตานีก็จะได้อเอกราช แต่คำสัญญาทั้งสองพวกเราก็รู้ว่าไม่เกิดขึ้นจริง อังกฤษไม่ได้ให้อเอกราชแก่ ชารีฟ ฮุสเซน และไม่ได้ให้ ดังที่เคยพูดคุยไว้ เพราะฉะนั้นเราถึงเห็นถึงความเกี่ยวเนื่องกันของการล่าอาณานิคม เกี่ยวเนื่องกันของความเป็นอุมมะฮ์"

ประเด็นสำคัญคือประชาชาติ (อุมมะฮ์) มีความอ่อนแอ เมื่อมีความอ่อนแอจึงไม่สามารถ

ที่จะต่อสู้กับตะวันตกหรือจักรวรรดินิยม โดยตรงได้ อาจารย์อิลยาส จึงชี้ว่า "เพราะฉะนั้นก็เลยเรียกได้ว่าการเอาอังกฤษมาสู้กับฝรั่งเศสเอาฝรั่งเศสมาสู้กับเยอรมัน อะไรก็ตามนั้น คือการพยายามที่จะอยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อที่ เอาไปสู้กับอีกฝ่ายหนึ่ง เพราะไม่มีกองกำลังเป็นของตัวเอง ฉะนั้นปาตานีก็เช่นกัน ในสมัยก่อนพยายามทำแบบนั้น ไปอยู่กับอังกฤษเพื่อที่จะต่อสู้กับญี่ปุ่นเมื่อเวลาชนะแล้วก็จะได้อะไรต่างๆเป็นต้น ในอดีตก็เป็นแบบนั้น ฉะนั้นนี่คือเหตุผลว่าทำไมเราถึงสร้างข้อถกเถียงนี้ขึ้นมา เราจะต้องพิจารณาสภาพของอุมมะฮฺ และมาพิจารณาสภาพของปาตานี ก่อนหน้านั้นมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ และเราควรจะเรียนรู้อย่างไรในแง่ของความสัมพันธ์กับโลกมุสลิม"

อาจารย์มุฮัมหมัดอิลยาสพยายามค้นหา สิ่งที่เราเรียกว่าความเสื่อมของโลกมุสลิมนั้นเริ่มต้นที่ตรงไหน ซึ่งความเสื่อมของโลกมุสลิมนั้นผูกพันกับการล่มสลายของอาณาจักรออตโตมัน นักประวัติศาสตร์มีการถกเถียงกันว่าจุดไหนที่จะนับว่าจุดเริ่มต้นที่อาณาจักรออตโตมันล่มสลาย สายหนึ่งบอกว่าคือในปีที่ออตโตมันส่งกองเรือไปรบกับพวกยุโรปในสงคราม เลปันโต (the battle Lepanto) ในปี 1571 หลังจากนั้นอีก 154 ปี ออตโตมันก็ส่งกองกำลังไปรบกับเวียนนาอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนี้ถูกตีพ่ายกลับมา ซึ่งเกิดขึ้นในปี 1683 ขณะที่อีกข้อเสนอหนึ่งเกิดขึ้นเมื่อชาวยุโรปเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในออตโตมันผ่านการค้า ในยุคที่การค้าส่วนใหญ่ในออตโตมันผูกขาดอยู่ในมือของกลุ่ม

ซูฟี กลุ่มซูฟีเหล่านี้เป็นกลุ่มที่ควบคุมปัจจัยการผลิตต่างๆขณะที่รัฐเป็นคนควบคุมมรดกไม่ให้ราคามันสูงเกินไป กลุ่มซูฟี ก็ปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มของเขา ขณะเดียวกันรัฐก็ปกป้อง สาธารณะชน ไม่ให้ราคาสูงจนเกินไปทุกอย่างมันสมดุล

เมื่อยุโรปเข้ามาในออตโตมัน ที่เข้ามาซื้อในลักษณะการค้าขายและเข้ามาซื้อวัตถุดิบออตโตมันเอง ก็ยินดีขายให้กับยุโรปเพราะให้ราคาดี ยุโรปก็เอาวัตถุดิบเหล่านี้ไปผลิตอีกที และเป็นสินค้าชั้นสูงมาขายในออตโตมัน การทำธุรกิจแบบนี้ทำให้ไปทำลายความสมดุลในออตโตมัน ทำให้เกิดปรากฏการณ์ คนที่ขายวัตถุดิบให้กับยุโรปกลายเป็นคนที่มีเงินเป็นจำนวนมาก ออตโตมันก็เลยห้ามการขายวัตถุดิบให้กับยุโรป เมื่อทำการห้าม ทำให้เกิดตลาดมืดขึ้นมา ถ้าหากว่าการส่งออกมันผิดกฎหมายคนที่จะส่งออกคืออาชญากร

“ความเชื่อมโยงของปาตานีกับโลกมุสลิม อยู่ตรงไหนของ” ในที่ศนะอาจารย์ซายกีร์พิทักษ์คุมพล

ขณะที่อาจารย์ซายกีร์ชี้ว่า ประเด็นที่พอจะมีความเชื่อมโยงนั้นก็คือความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับอิสลามที่มันถูกส่งต่อมา จากความรุ่งเรืองของอิสลามตั้งแต่ยุค 300 ปีแรกไล่มาถึงอาณาจักรดามัสกัส คือวิทยาการ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม ซึ่งถูกส่งต่อมาในแง่ของความเข้าใจของมุสลิมที่มีต่อเรื่องศาสนา

“ถ้ามองว่ามันเป็น อุดมการณ์ มันก็มีผลต่อการมองปัจจัยต่างๆที่แวดล้อมเราอยู่

ทำไมเราต้องเป็นอิสระจากทุกเรื่อง ทำไมเราต้องไม่สนใจคนอื่น ทำไมเราต้องเฉพาะมุสลิมเท่านั้น

เพราะฉะนั้นผมจะเริ่มต้นจากตรงนี้ว่า ความตกต่ำของเราเริ่มต้นมาได้อย่างไรและนำมาสู่ประเด็นในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นคำถามเรื่อง ทำไมเราต้องเป็นอิสระจากทุกเรื่อง ทำไมเราต้องไม่สนใจคนอื่น ทำไมเราต้องเฉพาะมุสลิมเท่านั้น ทำไมเราต้องมีกฎหมายของเราเอง ทำไมเราต้องมีระบบศาลของเราเอง อะไรต่างๆเหล่านี้มันเป็นเรื่องต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงคำถามที่มันเกิดขึ้นในระหว่างนี้เรื่องไอซิสที่ไปซัดตรงและเรื่องระเบิดพลีชีพ ผมคิดว่าสิ่งต่างๆเหล่านี้มันมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไม่สามารถแยกได้ กับความเข้าใจอิสลามในฐานะที่เป็น วิธีการในการมองโลก ซึ่งมันเป็นปัจจัยที่แวดล้อมเหล่านี้ เพราะฉะนั้นผมบอกว่าทุกอย่างที่มันเกิดขึ้นมันเป็นเรื่องต่อเนื่องและมันเป็นการตอบสนองที่เราเฝ้าต่อสิ่งที่ผมเรียกมันว่าความเป็นสมัยใหม่”

อาจารย์ชาก็เริ่มต้นด้วยการอธิบายนวัตกรรมที่เกิดจากความเป็นสมัย ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของโลกอิสลาม หลังจากที่สงคราม 30 ปี และสงครามระหว่างสเปนและดัตช์สิ้นสุดลงในศตวรรษที่ 17 ก็ได้เกิดข้อตกลงอันหนึ่งที่เราเรียกกันว่า “ข้อตกลงสันติภาพแห่งเวสฟาเลีย” และมันนำไปสู่นวัตกรรมอันหนึ่งที่สำคัญมาก นั่นคือรัฐประชาชาติ

"พอเกิดรัฐประชาชาติขึ้นมา สิ่งนี้มันทำให้โลกฝั่งยุโรปเขามีพัฒนาการบางอย่างในแง่ของการจัดระบบระเบียบของการปกครองในโลกใหม่ มีการจัดสรรปันส่วน ออโตโตมันในฐานะที่เป็นจักรวรรดิสุดท้ายของอิสลามตั้งตัวไม่ติดเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่งขึ้นมา"

อาจารย์ชากีเย่เล่าว่า ในช่วงศตวรรษที่ 18 มุสลิมเริ่มเห็นความล้มเหลวของอาณาจักรออโตมัน เพราะว่าตะวันตกเริ่มเข้ามามีบทบาทและเริ่มมีอิทธิพลที่ค่อนข้างที่จะเข้มแข็ง ปลายศตวรรษที่ 18 ถึง 19 เป็นการเปิดฉากของลัทธิล่าอาณานิคมของยุโรป ขณะที่โลกมุสลิมในขณะนั้นยังวนเวียนอยู่กับการพูดถึงเรื่องระบบการเมืองแบบเดิม ความล้มเหลวของสุลต่านเองจึงทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อระบบการปกครองของออโตโตมันและอาการเหล่านั้นมันปรากฏขึ้นในเขตที่สังคมมุสลิมมีการศึกษาแบบสมัยใหม่

"ปรากฏการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นที่อียิปต์ เพราะว่าอียิปต์น่าจะเป็นสังคมที่ซึ่งมีความแตกต่างจากสังคมอย่างเช่นซาอุดีอาระเบีย สังคมที่เป็นชนเผ่า อียิปต์มีความเจริญทางด้าน เทคโนโลยี ศิลปะวิทยาการ ก่อนซาอุดีอาระเบียอย่างชัดเจน คนอียิปต์ได้รับการศึกษาในระบบสังคมสมัยใหม่ สิ่งที่ว่าเจ้าอาณานิคมทำ ก็คือให้การศึกษากับคนในอียิปต์แบบที่เราได้อยู่ ก็เกิดกระบวนการซึ่งเราเรียกกันว่า ขบวนการภราดรภาพมุสลิม (Muslim Brotherhood) ขึ้นมา"

อาจารย์ชากีเย่ขยายประเด็นให้เห็นชัดขึ้นด้วยการอธิบายว่าช่วงหลังจากที่เจ้าอาณานิคมถอนตัวออกจากอียิปต์ เป้าหมายสำคัญของกลุ่มภราดรภาพมุสลิมคือการตีความความเข้าใจใหม่ของศาสนาอิสลาม แนวคิดสำคัญคือ การทำความเข้าใจกับแนวคิดการปกครองเสียใหม่เพราะในสังคมมุสลิมเราไม่มีการคิดนวัตกรรมรัฐชาติแบบยุโรปในการที่จะมาจัดการการปกครอง ทุกคนอ้างอิงแต่ระบบคอลลีเฟห์ซึ่งในความรู้สึกอาจารย์ชากีเย่นั้นรูปแบบการปกครองเมืองมาดีนะห์ในสมัยศาสนานั้นไม่ใช่เรื่องของรัฐชาติ กรณีของยุโรปนั้นชัดมากในแง่ที่ว่าพัฒนาการของการสร้างรัฐชาตินั้นก็มีอิทธิพลจากความขัดแย้งทางศาสนาอยู่มาก

"เราไม่มีสิ่งสิ่งที่เรียกว่านวัตกรรมในแง่ของการจัดการปกครองหลังจากที่เราเห็นความล้มเหลวของการปกครองแบบสุลต่าน มันก็เลยทำให้คนอย่าง ฮาซัน อัลบันนา ซึ่งเป็นนักคิดที่ได้รับอิทธิพลความคิดความอ่านการศึกษาแบบตะวันตก พยายาม

ที่จะทำความเข้าใจกับรูปแบบการปกครองใหม่ และเป้าหมายที่สำคัญของกลุ่ม
ภราดรภาพมุสลิมมีอยู่สองเรื่อง คือ หนึ่ง ความล้มเหลวของโลกมุสลิมเกิดขึ้น
มาเพราะเราห่างไกลจากศาสนา วิธีการที่ดีที่สุดก็คือการจัดการระบบการศึกษา
ในขณะเดียวกันเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเป็นปึกแผ่นมากขึ้นสร้าง
อัตลักษณ์ให้ตัวเราขึ้นมา ก็คือต้องเข้าไปมีอำนาจรัฐ ต้องเข้าไปจัดการเรื่องการเมือง
ที่นั่นก็เกิดการผสมกัน ระหว่างแนวคิดรัฐชาติแบบตะวันตกมาบวกกับแนวคิดของ
อิสลาม มันเป็นไอเดียที่นำไปสู่สิ่งที่เรียกว่ารัฐอิสลาม"

อาจารย์ชากีซชี้ให้เห็นว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของกลุ่มภราดรภาพมุสลิมและ
แนวคิดรัฐอิสลามเกิดขึ้นเมื่อความคิดของพวกเขาในไม่ตรงกับผู้นำประเทศอียิปต์
ในขณะนั้นคือ กามาล อับดุล นัสเซอร์ ทำให้สมาชิกของกลุ่มภราดรภาพมุสลิมต้อง
อพยพและประเทศแรกที่พวกเขาอพยพไปคือประเทศซาอุดี อาระเบีย และรวมก่อตั้ง
มหาวิทยาลัยมาดีนะห์อันโด่งดังจึงเกิดการส่งต่อแนวคิดเรื่องรัฐแบบอิสลามไปยังที่
ต่างๆรวมทั้งมายังคาบสมุทรมลายู

"สมัยหนึ่งกระบวนการการต่อสู้ที่อยู่ในมลายู ในคาบสมุทรมลายู ตั้งแต่
มินดาเนา อินโดนีเซีย ไปก่อตัวที่อียิปต์ เพราะในสมัยนั้นอียิปต์พยายามตั้งตัวเอง
เป็นที่ใหญ่ในโลกตะวันออกกลาง และมีการให้ทุนการศึกษา ซาอุดีอาระเบียไม่ได้
เป็นศูนย์กลางของโลกในช่วงศตวรรษ 1970 ก่อนหน้านั้นอียิปต์เป็นคนให้ทุนการศึกษา
ให้กับนักศึกษาที่มาจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพราะฉะนั้นอิสลามที่เป็นรูปแบบในการ
จัดการปกครองจึงก่อตัวขึ้นที่อียิปต์ และเมื่อคนเหล่านี้ (กลุ่มภราดรภาพมุสลิม)
อพยพไปอยู่ที่ซาอุดีอาระเบีย และการค้นพบน้ำมัน ทำให้ซาอุดีอาระเบีย กลายเป็น
ชาติมหาอำนาจ และผู้สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษามุสลิมทั่วโลก เพราะ
ฉะนั้นจึงไม่แปลกใจในช่วงหลังจากนั้นเป็นต้นมาการถ่ายทอดความคิดจึงย้ายจาก
อียิปต์ไปสู่ซาอุดีอาระเบีย"

ซึ่งทั้งอียิปต์และซาอุดีอาระเบียเป็นสถานที่ที่บรรดาผู้ที่อยากเห็นการ
เปลี่ยนแปลงในบ้านเกิดตัวเองจากปาดานี้ไปแสวงหาความรู้และสร้างแรงบันดาลใจ
เป็นจำนวนมากไม่น้อย

ไม่มีหิมะ มีแต่กระสุน : ข้อสังเกตบางประการ กรณีทหารยิงปืนใส่นักศึกษา

โดยกองบรรณาธิการปาตานิฟอรัม

คืนวันที่ 9 สิงหาคม 2560 ผมได้มีโอกาสคุยกับนักศึกษาสองคนที่ถูกเจ้าหน้าที่ทหารพรานยิงเมื่อเวลาประมาณ 18.00น. ของวันก่อนหน้านั้น ผมไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร รู้แต่ว่าต่อระมัดระวังเรื่องการไต่ถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหากจะถามก็คงต้องหาคำถามที่ดีๆ เพื่อไม่ให้เกิดการผลิตซ้ำความรุนแรงและตอกย้ำความหวาดกลัวจากเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านมา ด้วยความตั้งใจอยากให้นักศึกษารู้สึกเป็นกันเองและผ่อนคลายกังวลจากเหตุการณ์ข้างต้น

ผมขอเริ่มเล่าถึงในช่วงท้ายบทสนทนา ผมชวนคุยโดยถามไปว่า ตอนนี้ทั้งสองคนได้อ่านหนังสืออะไรอยู่? ฮานาน นักศึกษาหญิงที่กระสุนสามนัดพลาดเป้าไปได้บอกว่าหนังสือเล่มล่าสุดที่อ่านคือเรื่อง “หิมะ” เขียนโดย ออร์ฮาน ปามุก จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บทจร ซึ่งก่อนหน้านี้เธอได้อ่านรีวิวนหนังสือเล่มดังกล่าวจากเพจ Candide Books (ร้านหนังสือก็องติด) เลยตัดสินใจซื้ออ่านและอ่านจนจบในช่วงเดือนธันวาคม (ปลายเดือนพฤศจิกายน-ปลายเดือนมิถุนายน) ที่ผ่านมา ฮานานถามผมว่า เนื้อหาหนังสือเรื่องหิมะ เป็นเรื่องจริงหรือไม่?

ผมไม่ได้ตอบทันที แต่ได้ถามต่อไปว่า แล้วคิดว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่? เธอตอบไม่ตรงคำถามสักเท่าไร แต่เลือกจะตอบว่าชอบมาก ๆ เพราะเป็นเรื่องที่อ่านสนุก ฮานานชอบเนื้อเรื่องที่มีการสืบสวนคดีในเมืองคาร์ส เมืองชายแดนของประเทศตุรกีซึ่งอยู่ติดกับประเทศอาร์เมเนีย เมืองถูกปิดล้อมด้วยหิมะ ความรุนแรง ข่าวดวง และความขัดแย้งเกิดขึ้นโดยไร้ข้อเท็จจริง

ผู้เขียนกำหนดเรื่องให้ “คา” กวีหนุ่มพลัดถิ่นชาวตุรกีผู้ลี้ภัยการเมืองอยู่ในประเทศเยอรมันเดินทางกลับมาเยี่ยมเมืองชายแดนคาร์ส เพื่อสืบหาสาเหตุการฆ่าตัวตายของเหล่าเด็กสาวผู้ยืนยันจะสวมฮิญาบ (ผ้าคลุมศีรษะ) มาโรงเรียนในหนังสือเรื่อง “หิมะ” เมืองคาร์ส เป็นเมืองแปลกแยกจากส่วนอื่นๆ ของตุรกีเช่นเดียวกับปาดานีที่แปลกแยกจากส่วนอื่นๆ ของไทยที่มีความคลุมเครือไม่ลงรอยระหว่างรัฐบาลส่วนกลางในกรุงอังการาและในกรุงเทพฯ

“ภายใต้หิมะที่ตกลงมาไม่หยุดหย่อน เมือง(คาร์ส) แห่งนี้ได้เปลี่ยนโฉมกลายเป็นจากทะเลเลือดของความขัดแย้งทางความเชื่อ” และอาจจะเปรียบเปรยได้ว่า “ภายใต้อุ้งมือทหารที่กำกระสุนลั่นเมือง (ปาดานี - โดยผมเอง) แห่งนี้ได้เปลี่ยนโฉมกลายเป็นเมืองแห่งน้ำอืดอืดของผู้คนที่ดำเนินชีวิตท่ามกลางห่ากระสุน”

สำหรับผมแล้วบทสนทนาเรื่องหนังสือเรื่องหิมะ ของฮานาน น่าสนใจมาก สารภาพตรงๆ ผมยังไม่เจอนักศึกษาคณใดมาคุยเรื่องหนังสือเล่มหนาเรื่องนี้ให้ฟังเลย ผมไม่รู้เหมือนกันว่าการสนทนาที่เรียกว่าการเยียวยาได้ไหม หลังจากที่พวกเขาต้องเจอเรื่องที่ไม่คาดฝันในชีวิต

ต่อคำถามของฮานาน นักศึกษาหญิงผู้รอดจากกระสุน ได้ถามว่าเรื่องหิมะเป็นเรื่องจริงหรือไม่? ผมแสดงความเห็นไปว่า จะจริงหรือไม่ก็อาจจะไม่สำคัญเท่ากับการที่เราได้เห็นโลกและมีความรู้มากขึ้นจากการอ่านหนังสือ

ข้อสังเกตในวันทำแผนจำลองเหตุการณ์

ด้วยความความรู้อันจำกัดด้านตัวบทกฎหมาย ผมจึงติดหนังสือประมวลกฎหมายอาญาเล่มเล็กๆ ไปด้วยในวันนัด และตัดสินใจโทรปรึกษาเพื่อนอาจารย์ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อว่าพอจะเป็นประโยชน์ในการลงพื้นที่ข้างต้น

เมื่อถึงที่เกิดเหตุ ผมพยายามเดินเข้าไปหานักศึกษาทั้งหมดที่อยู่ในเขตกันสี่เหลี่ยม โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจหนึ่งนายได้เดินเข้ามาคุยกับผมและกันผมออกจากเขตเส้นสี่เหลี่ยม บอกว่าเป็นเขตที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ผมจึงบอกเจ้าหน้าที่ว่าผมเป็นอาจารย์ของนักศึกษาทั้งหมด ผมอยากขอเข้าไปคุยได้ไหม เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ปล่อยให้เข้าสังเกตการณ์ โดยระหว่างนั้นมีเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานกำลังปฏิบัติงานโดยการค้นหากระสุนในที่เกิดเหตุ

ผมได้คุยกับนักศึกษาทั้ง 4 คนในวันทำแผน นักศึกษาคณหนึ่งได้บอกผมว่า “หนูรู้สึกกลัวและการทำแผนจำลองเหตุการณ์ก็ทำให้เธอนึกถึงเมื่อวันที่โดนยิง เพราะขณะทำแผนเป็นช่วงเวลาใกล้เคียงกับวันที่หนูโดนยิง คือช่วงเย็น ๆ เหมือนเป็นการย้อนให้หนูมาอยู่ในเหตุการณ์เดิมอีกครั้ง” เท่าที่ผมสังเกตวิธีการทำงาน ตำรวจให้นักศึกษาเดินไปที่เกิดเหตุที่เดิมและจำลองเหตุการณ์การยิงและให้นักศึกษาอธิบายรายละเอียด หลังจากเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผมก็ได้คุยกับนักศึกษาแต่ทว่าไม่ทันได้เอ่ยปากถาม น้ำตาของนักศึกษาหญิงคนหนึ่งไหลออกมาและพูดว่า “หนูรู้สึกไม่ยุติธรรมและกลัวว่าคดีจะหลุดไป เพราะผู้ต้องหาให้การปฏิเสธในข้อกล่าวหาดีพยายามฆ่า” และได้ถามผมว่า “ทำไมผู้ต้องหาไม่มาแผนประกอบ ทำไมมีแต่พวกหนู?” และผมเพิ่งรับทราบว่ามีใช้ครั้งแรก

ของการเชิญนักศึกษาจากกลุ่มนี้มาทำแผน ก่อนหน้านั้นนักศึกษาต้องเอามอเตอร์ไซค์ที่ตนเองใช้ในวันที่เกิดเหตุมาทำแผนเพื่อจำลองเหตุการณ์แล้วครั้งหนึ่ง ผมได้แต่เรียบเรียงตามหลักกฎหมายว่าเป็นสิทธิของผู้ต้องหาที่จะปฏิเสธไม่มาทำแผน

ผมอยากกล่าวถึงพยานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นกลุ่มผู้หญิงไทยพุทธ 4-5 คน ซึ่งผมได้มีโอกาส “แหล่งใต้” คุยกับพวกเธอ พยานเหล่านั้นบอกผมว่า พวกเธอไม่เห็นด้วยอย่างมากกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น “ทำไมต้องมายิงนักศึกษา?” และตั้งข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า คนในเครื่องแบบทำแบบนี้กระทบต่อความศรัทธาของคนในพื้นที่อย่างมาก และตั้งข้อสงสัยต่อไปว่า “ทำไมเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ตามจับกุมผู้กระทำความผิด?”

ก่อนกลับผมให้หุ้ขอขอบคุณชาวบ้านคนพุทธทั้ง 4-5 คนที่เป็นพยานพบเห็นเหตุการณ์สำหรับความกรุณาของพวกเธอที่เปิดประตูบ้านให้นักศึกษาวิ่งเข้าไปหลบในคืนเกิดเหตุ และขอบคุณที่อาสาจะเป็นพยานให้นักศึกษาหากว่าเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ผมไม่พบเห็นรายงานข่าวที่กล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงนั้น แต่สำหรับผมแล้ว รายละเอียดของเรื่องในช่วงนี้สำคัญมาก ๆ เพราะมันช่วยให้ลดอคติระหว่างศาสนาที่ก่อตัวในโลกออนไลน์ต่อความเห็นในเหตุการณ์ข้างต้น ส่วนนักศึกษาหญิงที่อยู่ในเหตุการณ์วันนั้นยังบอกว่า พวกเธออยากขอบคุณชาวบ้าน เพื่อนนักศึกษาทุกคนที่มาร่วมสังเกตการณ์การทำแผน เพราะรู้สึกได้รับกำลังใจและดีใจยังมีคนที่เห็นว่าพวกเธอยังไม่ได้รับความเป็นธรรม นักศึกษามีได้แสดงความเกลียดชังเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ได้แสดงความเห็นว่า “อยากเห็นว่าความเป็นธรรมเกิดขึ้นเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก” ไม่ว่ากับใครก็ตาม

ผมได้แนะนำให้นักศึกษาจดบันทึกข้อเท็จจริง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากวันเกิดเหตุ รวมทั้งบุคคลที่มาติดต่อเอาไว้ด้วย ผมแนะนำให้จดบันทึกทุกๆ วัน โดยเฉพาะในช่วงเวลานี้ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยหวังว่าการจดบันทึกข้อเท็จจริงและความรู้สึกนึกคิดจะเป็นประโยชน์ในอนาคตไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นแน่ๆ หลังจากนี้คือ การเผชิญสถานการณ์ใหม่ของพวกเขาตั้งแต่เรื่องคดีความที่ต้องใช้เวลากว่าศาลจะพิจารณาและการต้องกอบกู้จิตใจของตัวเองให้เข้มแข็งกับเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นใหม่

หากนับย้อนหลังการเกิดเหตุการณ์การใช้อาวุธโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงยังคงมีเหตุการณืเกิดขึ้นในพื้นที่มาโดยตลอด

บันทึกทำยบความ: เหตุการณ์นี้ไม่ใช่ครั้งแรกในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผมได้ลองสืบค้นบันทึก/รายงานข่าวเรื่องเหตุการณ์ในทำนองนี้ดูทำให้พบว่า หากนับย้อนหลังการเกิดเหตุการณ์การใช้อาวุธโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงยังคงมีเหตุการณืเกิดขึ้นในพื้นที่มาโดยตลอด เช่น 14 กันยายน 2554 พลทหารสุสสาม มอและ อายุ 22 ปี สังกัดหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส 32 เกิดอาการคลุ้มคลั่งขณะปฏิบัติหน้าที่เข้าเวรยามอยู่ในฐานปฏิบัติการที่บ้านจำปากอ หมู่ 1 ต.บาเราะเหนือ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ใช้อาวุธปืนเอ็ม 16 ประจำกายบุกยิงผู้บังคับบัญชาชายศพนำเอก และจำเอกถึงในห้องทำงาน ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 4 นาย บาดเจ็บอีก 3 นาย จากนั้นเจ้าตัวก็ถูกยิงตอบโต้จนเสียชีวิตตามไปด้วย

28 พฤษภาคม 2556 ทหารพราน สังกัดกองร้อยทหารพรานที่ 2207 (ร้อย.ทพ.2207) หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 22 ที่อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี อส.ทพ.สรวาภูมิ อำพันธ์ เกิดอาการเครียดจึงยิงเพื่อนทหารเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ 2 นาย คือ ส.ต.รณวิทย์ สิงห์สาย อายุ 30 ปี อยู่บ้านเลขที่ 83 ม.2 ต.ห้วยหลัว อ.บ้านม่วง จ.สกลนคร ถูกยิงเข้าที่ศีรษะ หน้าอก และแขน และ อส.ทพ.เกรียงศักดิ์ รูปพุดชา อายุ 29 ปี เป็นชาว จ.สุรินทร์ ถูกยิงเข้าที่บริเวณศีรษะ ทั้ง 2 นายสังกัดกรมทหารพราน 22 กองร้อย 2207

9 พฤศจิกายน 2556 เกิดเหตุทะเลาะวิวาทและยิงกันเสียชีวิตภายในฐานปฏิบัติการร้อยร.15123 ฉก.นราธิวาส 30 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสาย รือเสาะ-ศรีสาคร บ้านท่าเรือ ม.1 ต.รือเสาะ อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส ที่เกิดเหตุพบศพ พลทหาร

हरुดี หะมิสา อายุ 22 ปี พลทหารพีระพงษ์ หนุ่นชู อายุ 22 ปี มีผู้ได้รับบาดเจ็บอีก 1 ราย พลทหารสายันต์ บินญา อายุ 23 ปี

23 มีนาคม 2557 พลทหารอิวัฒน์ ท้าวพันวงศ์ สังกัด หมวดทหารม้าที่ 2 กองร้อยทหารม้าที่ 4 ค่ายพระยาไชยบูรณ์ อ.เด่นชัย จ.แพร่ ซึ่งตั้งฐานอยู่ติดกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เปาะเส้ง หมู่ 4 ต.เปาะเส้ง อ.เมือง จ.ยะลา ริมถนนสายสามแยกบ้านเนียง-บ้านละแอ ห่างจากตลาดบ้านเนียงประมาณ 1.5 กิโลเมตร เกิดอาการเครียด และยิง ส.อ.วันชนะ ก้อนสิน อายุ 31 ปีเสียชีวิต

12 ตุลาคม 2557 ภายในวัดสันติการามซึ่งเป็นที่ตั้งของ หมวดปืนเล็กที่ 1 ร้อย ร.1543 ฉก.ปัตตานี 23 ม.3 ต.ปะกาฮารัง อส.ทพ.พรศักดิ์ สีห์ล้ำ อายุ 23 ปี เครียดยิง ส.ท.สมคิด พันธุ์ไชยหอม อายุ 28 ปี และ อส.ทพ.พงษ์ศักดิ์ พวงโพธิ์ อายุ 23 ปี เสียชีวิต ส่วน อส.ทพ.พงศ์พัฒน์ แก้วมาศ อายุ 24 ปี ถูกยิงเฉี่ยวลำตัวและได้รับการรักษาจนปลอดภัย

6 พฤศจิกายน 2557 พลทหารเครียดใช้อาวุธปืนเอ็ม.16 ยิงทหารกันเอง ภายในฐานหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี ซึ่งตั้งอยู่ที่ค่ายลูกเสือเดชานูซิด ต.บ่อทอง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเสียชีวิต 4 นาย บาดเจ็บ 2 นาย ส่วนผู้ก่อเหตุคือ พลทหารทวีเวทย์ สังข์มณี ตำแหน่งพลปืนเล็ก ร.8 พัน 3 บ้านเลขที่ 52 ม.4 บ้านโปลิโ ต.ท่าตุม อ.เมือง จ.มหาสารคาม ซึ่งได้ใช้ปืนยิงตัวเองถูกใต้คางทะลุตาข้างซ้าย อาการสาหัส รายงานของกองทัพได้จัดแถลงข่าวแจ้งให้ทราบว่าผู้ก่อเหตุมีอาการเครียด สาเหตุอาจเกิดมาจากความคิดถึงบ้าน

อ้างอิง

สืบ: เหตุทหาร จขต. ยิงกันเองกลางวงเหล้า ล่าสุดตายเพิ่มอีก 1 ราย

<http://www.manager.co.th/south/ViewNews.aspx?NewsID=9570000128129>

กำลังพลชายแดนใต้ยิงกันเอง! ย้อนอดีตปี 54 ถึง 6 พ.ย.57

<https://www.isranews.org/content-page/67-south-slide/34202-guns.html>

ยิงดับบนรถไฟ ทพ.เครียด ระวังถูกทำร้าย

<http://www.thairath.co.th/content/32717>

ก๊อบกั๊ก(อ)ประชาธิปไตยในโลกมุสลิม (ตอนจบ)

ผู้เขียน : อันวาร์ กอมะ

ความย้อนแย้งและบริบทที่ขาดหายไป?

สำหรับนักวิชาการที่ให้ความสำคัญไปที่การศึกษาวัฒนธรรมการเมืองแล้ว วัฒนธรรมอิสลามหรืออาหรับ ถือเป็นอุปสรรคในการมุ่งสู่กระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย สาเหตุอันหนึ่งเนื่องมาจากว่าสังคมการเมืองในโลกมุสลิมและอาหรับให้ความสำคัญกับเสถียรภาพทางการเมืองมากกว่าผลลัพธ์อื่นๆ คำพูดที่ว่า “มีชีวิตอยู่ภายใต้ผู้ปกครองที่อธรรม [แต่มีอำนาจที่เข้มแข็งสามารถสร้างเสถียรภาพในสังคมได้] 60 ปี ดีกว่ามีชีวิตอยู่ภายใต้ความไร้ระเบียบเพียง 1 วัน” ได้กลายเป็นวาทกรรมสำคัญในมุสลิมบางกลุ่มที่มุฮัมหมัดอิลยาส หนูญาปริง

พยายามตั้งคำถามว่ายังใช้ได้อยู่อีกหรือไม่

ข้อสังเกตดังกล่าวไม่เพียงชี้ให้เห็นสาเหตุว่า ทำไมปัญญาชนมุสลิมที่ตีความคำสอนอิสลามแบบเถรตรงจึงมีความโน้มเอียงไปสู่การต่อต้านประชาธิปไตยและสนับสนุนระบอบเผด็จการเท่านั้น แต่ในทางกลับกันก็ทำให้เราเห็นว่าการเดินทางของความคิดในการจัดการการปกครองในยุคก่อนได้มีพื้นที่อย่างมั่นคงในสังคมวิชาการมุสลิมในยุคปัจจุบันเช่นกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความสำเร็จอันนี้เป็นความต่อเนื่องของแนวคิดทางการเมืองในสังคมยุคกลางของโลกมุสลิมที่สะสมอยู่ในระบบศักดินา ขนเผ่า และรัฐเทวนิยมที่สนับสนุนสถานภาพและผลประโยชน์ของชนชั้นนำที่ปกครองประเทศหรือสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมการเมืองของโลกมุสลิมในศตวรรษที่ผ่านมาจึงอยู่ในสภาพที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครองแบบบนลงล่างมากกว่าแบบล่างขึ้นบนโดยมีศาสนาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของมวลชนให้เชื่อฟังเจ้าผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ดีสภาพการเมืองของโลกในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากอดีตมากแล้ว ตุรกีไม่ใช่อาณาจักรออตโตมันที่ยิ่งใหญ่อีกต่อไปแต่เป็นรัฐชาติที่ตั้งอยู่บนผลประโยชน์แห่งชาติ ระเบียบโลกที่ไร้ซึ่งอำนาจศูนย์กลาง และการต่อสู้เพื่อการอยู่รอดของประเทศของตัวเองเป็นพื้นฐานสำคัญ

เหตุการณ์ความขัดแย้งล่าสุดด้านความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศกาตาร์และอีกหกประเทศอาหรับ (ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรต บาห์เรน อียิปต์ ลิเบียและเยเมน) ไม่เพียงตอกย้ำให้มุสลิมต้องกลับมาทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของการเมืองระหว่างประเทศที่กล่าวไปข้างต้นแล้วเท่านั้นแต่ได้ตั้งคำถามถึงการมีอยู่จริงของความเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันของโลกมุสลิมอย่างตรงไปตรงมา เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ซายีดี พิทักษ์คุมพล อาจารย์แห่งสถาบันสันติศึกษา มอ.หาดใหญ่ อีตอัดใจและตั้งข้อสงสัยต่อชุดคำอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองที่มองจากกรอบทางความเชื่อทางศาสนาเป็นหลักโดยเขาสนทนาจากความ เป็น “คนใน” และกล่าวว่า

“...ขอร้องเตะครึมนักการศาสนา/ผู้ริศาสนาทั้งหลาย
อย่าพยายามวิเคราะห้ความขัดแย้งใดๆ ในโลกมุสลิม
โดยไม่พิจารณาความเป็นการเมือง (the political) และ
ผลประโยชน์ของประเทศอาหรับ นับวันข้าพเจ้ายิ่งเชื่อว่า
มันไม่มีรัฐอิสลามอะไรสรอกครึมน มันมีแต่ secular state
[รัฐโลกียนิยม] ที่จวบเหลือบไว้ด้วยศาสนาในฐานะสื่อ
คลุมอันศักดิ์สิทธิ์”

ในทำนองเดียวกัน บูฆอรี ยีหมะ นักรัฐศาสตร์มุสลิมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาแสดงทัศนะเห็นด้วยกับข้อสังเกตของชาวกีซข้างต้นว่า “[สำหรับ]รัฐสมัยใหม่ทั้งหลาย ผลประโยชน์แห่งชาติต้องมาก่อน”

เป็นที่ทราบกันดีว่า ซาอุดีอาระเบียในฐานะที่เป็นประเทศผู้นำ (regional hegemon) ในภูมิภาคดังกล่าวเกิดความหวาดระแวงเกี่ยวกับความพยายามในการสนับสนุนอาหรับสปริงและกลุ่มที่ต่อต้านอำนาจเก่าในตะวันออกกลางมาระยะหนึ่งแล้ว การตอบโต้การรุกรานลักษณะดังกล่าวไม่เพียงจะเป็นพฤติกรรมของพันธมิตรกลุ่มประเทศเผด็จการที่อยู่ในอาณัติของซาอุดีอาระเบียในการตอบโต้กับภัยคุกคามและความมั่นคงของรัฐ (ไม่ใช่ของประชาชน) เท่านั้น แต่เพื่อแสดงอิทธิพลต่อประเทศขนาดเล็กที่มีท่าทีสนับสนุนกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยในภูมิภาคตะวันออกกลางตั้งแต่ปี 2011

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการเมืองของประเทศในอ่าวอาหรับ (GCC) ที่แม้จะมีความใกล้ชิดกันในทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์การเมืองระยะใกล้และไกลนั้นก็ยิ่งเต็มไปด้วยความอ่อนแอและขัดแย้งระหว่างกัน แม้ว่าความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นจะสามารถยุติได้ไม่ยากนักจากเจ้าผู้กำหนดนโยบายเพียงไม่กี่คนแต่ความอ่อนแอลักษณะดังกล่าวจะยังคงดำรงต่อไปภายใต้ระบอบเผด็จการที่ต้องการรักษาฐานอำนาจเดิมและผลประโยชน์ชนชั้นปกครองไว้ซึ่งไม่จำเป็นต้องฟังเสียงของประชาชน

ถ้าให้เลือกระหว่างการผลักดันประชาธิปไตยกับการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติแล้วละก็ ความมีเหตุและผลคงชี้ให้เราเห็นว่าประเทศมหาอำนาจอย่างเช่นสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป คงเลือกตัวเลือกข้อหลังในการรักษาผลประโยชน์ของตัวเองมากกว่าข้อแรก กระนั้น การเลือกตั้งกล่าวก็ชี้ให้เห็นถึงความถกเถียงและความไม่คงเส้นคงวาในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของชาติตะวันตกเอง

ฏอริก รอมานอนเป็นนักวิชาการคนหนึ่งที่วิพากษ์วิจารณ์ชาติมหาอำนาจดังกล่าวอย่างเสมอต้นเสมอปลายจนทำให้เขาถูกห้ามเข้าสหรัฐอเมริกาในยุคประธานาธิบดีจอร์จ บุช ผู้ลู่ แต่เขาก็ไม่ได้สรุปอย่างรวดเร็วว่าเราต้องเลิกให้ความสนใจกับกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยหรือการเข้ากันไม่ได้ระหว่างหลักการประชาธิปไตยและอิสลาม ในทางตรงกันข้าม ฏอริกชี้ให้เห็นว่าประชาธิปไตยกับอิสลามนั้นมีฉันทามติร่วมกันใน 5 ประการที่สำคัญด้วยกัน ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) ความเท่าเทียมกันของพลเมือง 3) สิทธิสากลในการเลือกตั้ง 4) ภาวะรับผิดชอบ และ 5) หลักการแบ่งแยกอำนาจ

กล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ฏอริกเรียกร้องให้มุสลิมในตะวันตกที่อยู่ในอาณัติของระบอบดังกล่าวใช้จุดแข็งของระบอบนี้ในการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของความเป็นมุสลิมแบบยุโรป (a European Muslim) ในยุคสมัยใหม่และสร้างคุณูปการให้กับประเทศที่พวกเขาอาศัยอยู่แทนการเรียกร้องให้พวกเขาเหล่านั้นหันกลับไปยึดติดกับทัศนคติ

แบบดั้งเดิมในยุคเก่าที่แบ่งโลกออกเป็นสองขั้วระหว่างโลกอิสลามกับโลกแห่งสงคราม
แบ่งเขาแบ่งเราระหว่างอิสลามกับตะวันตก และยึดติดทัศนคติทางกฎหมายอิสลาม
(ฟิกห์และฟัตวา) จากตะวันออกกลางที่ตายตัวและแบบที่อาจารย์วิสุทธิ บิลล่าเต๊ะ
ใช้คำว่า “คร่ำครี”

ประเทศในโลกมุสลิมจะเลือกใช้ระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ นั่นถือว่าเป็นตัวเลือก
ที่ทำทายของพวกเขาในยุคปัจจุบัน จากการสำรวจระบอบการปกครองของประเทศ
ในโลกมุสลิมในปัจจุบันพบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่กลุ่มประเทศที่ประสบปัญหาที่ระบอบ
ประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง (ประมาณ 12 ประเทศไม่สามารถเปลี่ยนผู้นำผ่าน
การเลือกตั้งได้ เช่น บูร์ไนและประเทศในอ่าวอาหรับ) ประเทศที่อยู่ในกลุ่มแย่ที่สุด
ในด้านสิทธิพลเมืองและเสรีภาพประกอบด้วยประเทศมุสลิมจำนวน 7 ประเทศ
(ซาอุดีอาระเบีย ซูดาน โชมาลีเย เดิร์กเมนีสถาน อุซเบกิสถาน เอิริเทรียและซีเรีย
ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามประเทศสมาชิกของ OIC จำนวน 23 ประเทศถูกจัดอยู่ในกลุ่ม
ประเทศที่มีสถานะ “มีเสรีภาพบางส่วน” ในขณะที่ 5 ประเทศอยู่ในสถานะมีเสรีภาพ
(โปรดดูตารางที่ 1) จากการสำรวจดังกล่าว ข้อมูลของ Freedom House ชี้ให้เห็นว่า
โลกมุสลิมมีอาการน่าเป็นห่วงในเรื่องการให้ความสำคัญกับสิทธิพลเมือง สิทธิมนุษยชน
และสิทธิทางการเมือง ตุรกีในฐานะที่เคยเป็นหัวขบวนของประชาธิปไตยในโลกมุสลิม
ก็ยังไม่หลุดพ้นจากกับดักประชาธิปไตย แต่กลับล่องลอยอยู่ในความเป็นประชาธิปไตย
พันทางมาหลายปี และมีแนวโน้มไปสู่ความเป็นเผด็จการมากขึ้น

ถ้าเรานับการล่มสลายของอาณาจักรออตโตมันเป็นหมุดหมายสำคัญของการ
กำเนิดรัฐชาติในโลกมุสลิมแล้ว ปี 2017 นี้ นับว่าเป็นการครบรอบ 93 ปีของโลกมุสลิม
ยุคใหม่และถือเป็นฐานในการเริ่มต้นสังเกตการณ์ต่อจากนี้ได้ว่าเมื่อครบ 100 ปีในอีก
7 ปีข้างหน้าประเทศมุสลิมที่อยู่ในระบอบเผด็จการจะหายไปเป็นอะไรต่อไปและ
ประเทศที่เปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งจำนวน 28 ประเทศ
นั้นจะแปรเปลี่ยนสภาพไปในทิศทางใด โลกมุสลิมไม่เพียงขาดนักปรัชญาการเมืองที่มี
ความคิดเชิงวิพากษ์และเป็นมุสลิมภาคสนามอย่างที่ยาซัน อัสสัด นักศึกษาปริญญาเอก
ด้านอิสลามศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบียได้ตั้งข้อสังเกตไว้อย่างแหลมคมเท่านั้น

แต่ในทางกลับกันโลกมุสลิมก็ต้องการคนหนุ่มสาวอย่างยิ่งยวดที่ตั้งคำถามกับแนวคิดเก่าๆ ที่ขาดบริบทและขาดความเชื่อมโยงในมิติแห่งกาลเวลา และมีความคิดเชิงวิพากษ์กับสถานการณ์โลกในปัจจุบันไปพร้อมๆ กัน

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโลกมุสลิมและประชาธิปไตย

จำนวนประเทศที่เป็นสมาชิก OIC	57 ประเทศ
จำนวนประชากร	2.2 พันล้านคน (25.9% อาศัยอยู่นอกประเทศมุสลิมชนส่วนใหญ่, 74.1 อาศัยอยู่ในประเทศมุสลิมชนส่วนใหญ่)
ประเทศสมาชิก OIC ที่มีสถานะ “มีเสรีภาพบางส่วน” และ “มีเสรีภาพ” (2017)	28 ประเทศ (5 ประเทศมีเสรีภาพตามมาตรฐานสากล)
ประเทศมุสลิมที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง/ไม่มีการเลือกตั้งทั่วไป และ/หรือผู้หญิงยังไม่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียง	ประมาณ 9 ประเทศ (บูร์โน เอิริเทรีย เลบานอน ลิเบีย กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย โชมเลีย เยเมน และสหรัฐอเมริกาบริเบมิเรต)
ประเทศมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มที่แย่ที่สุดในด้านสิทธิพลเมืองและเสรีภาพการเมือง (Freedom House)	ซาอุดีอาระเบีย ซูดาน โชมเลีย เดิร์กเมนสถาน อุซเบกสถาน เอิริเทรียและซีเรีย ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ตั้งแต่ปี 1924 สภาพของโลกมุสลิมได้เปลี่ยนแปลงไปไม่น้อย การอธิบายพลวัตของโลกมุสลิมด้วยมิติเดิมๆ ชุดคำอธิบายเก่าๆ ในการกล่าวโทษปัจจัยภายนอกมากกว่าปัจจัยภายในนั้นอาจจะเรียกเสียงเหินหมู่ชนมุสลิมแบบจารีตนิยมได้มากก็จริง ทว่าชุดคำอธิบายเหล่านั้นไม่เพียงจะเป็นปัจจัยให้มุสลิมเราตีความและโยนหาประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ในอดีตที่ถูกสร้างขึ้นเมื่อไม่นานมานี้เพื่อขโมยจิตใจของผู้แพ้ในยุคปัจจุบันเท่านั้น แต่จะทำให้พวกเราจมปลักอยู่กับอดีตที่มีสภาพแตกต่างกับปัจจุบันและติดกับดักทางความคิดดังกล่าวด้วยเช่นกัน ทางออกไม่ได้อยู่ที่การขัดท้อความผิดให้กับผู้อื่นแต่อยู่ที่การหันกลับมาใคร่ครวญที่ตัวมุสลิมเราเองต่างหาก

บทส่งท้าย

มีคำกล่าวในสังคมมุสลิมว่า “ถ้าหากมุสลิมในโลกอาหรับสามารถรวมตัวกันได้แล้วไปยื่นฉีใส่ประเทศอิสราเอลแล้วนั้น แคนั้นก็จะทำให้อิสราเอลพังพินาศได้แล้ว” คำกล่าวดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าผู้ส่งต่อความคิดนั้นไม่ได้เข้าใจความแตกต่างหลากหลายในโลกมุสลิม อีกทั้งไม่เข้าใจระเบียบโลกที่วางอยู่บนผลประโยชน์แห่งชาติ ตรรกะการเอาตัวรอดของรัฐบาล และระเบียบโลกที่ไร้ศูนย์กลางทางอำนาจ

กล่าวอย่างเป็นรูปธรรม แม้วางค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) เป็นความพยายามที่ชัดเจนที่สุดในการรวมตัวของประเทศมุสลิม แต่บทบาทของโอไอซีก็ยิ่งห่างไกลกับการแสดงบทบาทนำในการปกป้องผลประโยชน์ของโลกมุสลิมอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการรวมตัวกันในแบบดังกล่าวก็เป็นการลอกเลียนแบบการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมของรัฐชาติในยุคสมัยใหม่ที่มีชาติตะวันตกเป็นผู้มีบทบาทนำตั้งแต่เริ่มแรก

เมื่อหันกลับมาทบทวนปัญหาที่โลกมุสลิมกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสุดโต่งและการก่อการร้ายข้ามชาติ วิกฤตผู้อพยพลี้ภัย ความยากจน การละเมิดสิทธิมนุษยชน และพัฒนาการทางการเมืองแล้ว สิ่งที่มีมุสลิมคงต้องใคร่ครวญให้มากกว่าเดิมเกี่ยวกับสถานการณ์ของโลกมุสลิมในปัจจุบันเห็นคงจะเป็นการวิพากษ์ตัวเองอย่างที่ฏอริก รอมานูอณกล่าวไว้ว่า “We can't blame the West for our failures” (เราไม่สามารถโยนความผิดให้ชาติตะวันตกสำหรับความล้มเหลวของเราเอง”

ในทำนองเดียวกัน การสำรวจดังกล่าวทำให้เห็นถึงข้อสังเกตของอาฎิล ศิริพัธนะ นักศึกษาปริญญาเอกด้านวิทยาศาสตร์พื้นพิภพแห่งมหาวิทยาลัยศรีอยุธยาและเพื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในซาอุดีอาระเบีย ที่วิพากษ์วิจารณ์ความคับแคบทางความคิดของมุสลิมอย่างตรงไปตรงมาในการทำความเข้าใจความล้าหลังและตำแหน่งแห่งที่ของโลกมุสลิมในโลกปัจจุบันโดยเขากล่าวว่า

“มันແກ່ວ່າ...มุสลิมอ่อนแอ มุสลิมก็แพ้ไป มุสลิมไม่มีโทมาฮอว์ค มุสลิมก็แพ้ไป มันง่ายและสะดวกเสมอครับที่[เรา]ไม่ได้รู้จักใครแล้ว ถ้าหากล่องเป็นพิศษ...เพราะ[เรา]ครอบตัวเองด้วยความเชื่อบางอย่าง ที่จำกัดอยู่ในวงสังคมเล็กๆ ของเราเอง [เรา] เลยดำได้หมด...มัน ไม่ใช่ที่[เรา]คม[เรา]แค่แคบ”

ไม่ว่าประชาธิปไตยกับอิสลามจะเข้ากันได้หรือไม่ในทางทฤษฎี แต่ในทางการเมืองแห่งความเป็นจริงแล้ว อิทธิพลของประชาธิปไตยได้เคลื่อนขยายเข้าไปเต็มระบอบในพื้นที่ของโลกมุสลิมไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คำถามที่สำคัญคือเราจะอยู่กับความย้อนแย้งของมันและบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อไป ตุ๋นเซียอาจจะจะเป็นประเทศแรกที่สามารทำให้คำตอบเราได้เร็วที่สุดในอนาคต รอมานูอนเป็นเดือนแห่งการใคร่ครวญ มุสลิมควรใคร่ครวญถึงความคับแคบทางความคิดตัวเอง ความล้าหลังและสิ่งที่เป็นไปของโลกมุสลิมอย่างมีวิจารณญาณ อาจจะไม่ใช่เพราะมุสลิมมีศรัทธาที่อ่อนแอแต่เพราะเราอาจจะคิดใคร่ครวญน้อยไป ทุ่มเททำงานไม่หนักพอ และสาละวนอยู่กับบางเรื่องมากเกินไปก็เป็นได้

ขอขอบคุณอาจารย์เอกกรินทร์ ต่วนศิริ อาจารย์ดุลยวิทย์ นาคานาวา และคุณซัลมาน หมดหมั่น สำหรับการวิพากษ์วิจารณ์บทความนี้ก่อนการเผยแพร่

ตอนแรก <http://www.pataniforum.com/single.php?id=692>

ค่าย Young Leader Forum 2 เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้เขียน : Nanah Yongstar

ก่อนอื่นบอกก่อนเลยว่า เป็นคนติดค่ายมาก วางไม่ได้ต้องไปหาค่ายไปตลอด
อยู่หนึ่งไม่เป็น แต่ด้วยความที่ปิดเทอมนี้มีเรื่องยุ่งๆ เครียดๆ ก็เลยอยากอยู่บ้าน อยาก
พักผ่อน เลยไม่สนใจค่ายไหน ไม่ได้ไปค่ายไหน มีงานเข้ามา ก็ cancel

ตั้งใจว่าปิดเทอมนี้อยากใช้เวลากับครอบครัว ขอว่างบ้าง แต่พอเอาเข้าจริง ไม่รู้
เป็นเพราะอะไรจิตใจ หรือคงเป็นเพราะกำหนดของพระเจ้า ที่ทำให้เราตัดสินใจสมัคร
ค่าย **Young Leader Forum 2**

รีวิวลันๆ ว่าเป็นค่ายที่สนุกมาก ได้ประสบการณ์มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา
ทักษะการเข้าสังคม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการพูด ทักษะการเอาตัวรอด ทักษะ
ต่างๆ มากมาย

พูดถึงพี่ค่าย พี่ค่ายใจดีมาก ดูแลแทบแคร์ดี พี่ค่ายทุกคนมีความเป็นกันเอง เราสนิท
กันเร็วมากจนสามารถคุยกันได้ทุกเรื่อง ถึงแม้พี่ค่ายจะชอบเรียกเราว่า "มานะ" ก็ตาม

ถามว่าค่ายนี้ทำอะไรบ้าง

หลักๆ เลยค่ายนี้ให้ความรู้ พัฒนาเรา ผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ

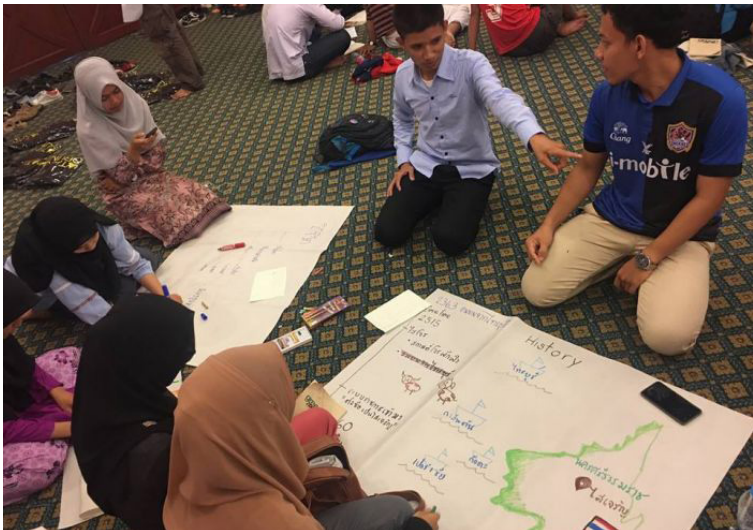
ชอบทุกกิจกรรมที่พี่ๆ จัดให้เราร่วม กิจกรรมดีมากๆ สอนให้เราอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรม กิจกรรมมีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสันทนาการต่างๆ แต่แฝงแง่มุม ซึ่งจะมีการถอดบทเรียนในทุกกิจกรรมที่ทำ

อีกทั้ง หัวข้อเสวนาที่น่าสนใจ ที่ให้แง่มุมการอยู่ร่วมกัน บนความหลากหลาย เชื้อชาติ และ ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ที่แต่ละกลุ่มได้ไปลงพื้นที่ศึกษา

กลุ่มเราไป ชุมชนไสเจริญ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นชุมชนที่น่าอยู่มาก ชาวบ้านใจดีมีน้ำใจ ต้อนรับเราอย่างดี มีอเทียงเลยได้ลิ้มรสน้ำชาขนมจีนบ้านไสเจริญ บอกเลยว่าอร่อยมาก ต้องไปลอง

และแน่นอนว่าการมาค่ายครั้งนี้ หลักๆ คือตั้งใจมาเที่ยว และที่ๆ เราไปกันก็ หนีไม่พ้น ศีรีวง นั่นเอง ไม่รีวิวนะ

ในพันทิปเยอะแล้ว ^^

สิ่งที่ประทับใจที่สุดคือ มิตรภาพของเพื่อนๆ ค่ายนี้ยาวชน นักศึกษามากันหลากหลายสถาบันเป็นสิบสถาบัน มีทั้ง มพน. ม.อ. มธ. ไกลหน่อยก็มาจากโคราชเลย ถึงจะมาจากต่างที่ต่างทาง แต่พวกเราใช้เวลาอันสั้นในการปรับตัวจนสนิทกัน อย่างกับรู้จักกันมาเป็นปี

คืนแรกเราทั้งหมดเดินเท้าจากที่พักไปกำแพงนครในเมือง ใช้เวลาเกือบครึ่งชม. จนถึง ระหว่างทางแม้จะตึก จะมีต จะเปลี่ยแคไหน แต่ก็แหกกันไปจนถึง เสียงหัวเราะของทุกคนมันทำให้ค่ายมีสีสันมากๆ

หลงรักค่ายนี้มากๆ หลงรักทุกช่วงเวลาที่อยู่ด้วยกัน ค่ายนี้คุ้มมาก สอนอะไรหลายๆ อย่าง ถ้าปีหน้าจัดอีก แล้วทางผู้จัดให้มา ก็อยากมาอีกนะ ออิ

ค่ายนี้เปิดมุมมอง ของเด็กคนๆ หนึ่งให้กว้างออกไป

เปิดใจ ให้ยอมรับความแตกต่างในความหลากหลาย

เปิดทัศนคติแ่งคิดมากมาย ได้อย่างลงตัว

อาจเป็นช่วงเวลาสั้นๆ ที่อยู่ด้วยกัน แต่ช่วงเวลานั้น ได้มอบเรื่องราวต่างๆ ร่วมกัน ขอขอบคุณทุกคนที่เข้ามาอยู่ในความทรงจำในช่วงปิดเทอมนี้ จะเก็บไว้ในความทรงจำไม่ลืม

ปล. ค่ายนี้ฟรี ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ นะคะ ดีไปอีกกกก ^^

ขอบคุณ PATANIFORUM.COM ที่จัดค่ายนี้ขึ้นมา ขอขอบคุณพี่ๆ สตาฟที่น่ารักและเพื่อนๆ ทุกคนอีกครั้งนะคะ รัก

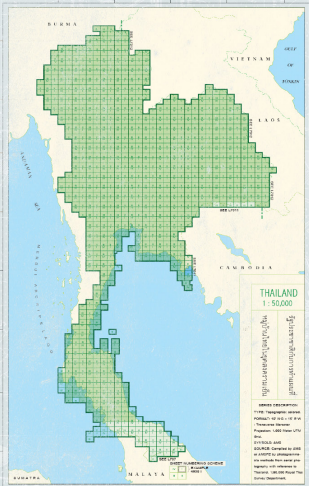
เตรียมพบกับ หนังสือ

แผนที่สร้างชาติ : รัฐประชาติกับการทำแผนที่หมู่บ้านไทย ในยุคสงครามเย็น

PRINTED BY EDITION 1 NOVEMBER 2017 SHEET NO. 48581 STOCK NO. 1709x88518

สารบัญ INDEX

4	1	บทนำ
3	2	ชนบทไทยในยุคสงครามเย็น
2	3	สงครามเย็นกับการทำแผนที่หมู่บ้านไทย
1	4	การบูรณะแผนที่หมู่บ้านไทยในยุคสงครามเย็น
1	5	บทสรุป

THAILAND 1:50,000
รัฐประชาติกับการทำแผนที่หมู่บ้านไทย
ในยุคสงครามเย็น

THIRDSPACE

กึ่งกิจ
กิติเรียงลาภ

แผนที่สร้างชาติ

THAILAND 150743

A THE RF-101 / VOODOO

B KB-SA RUGGEDIZED CAMERA

C L708 MAP

5-03 150743

โดยเก่งกิจ กิติเรียงลาภ
หนังสือเล่มที่ 5 ของ สนพ.ปาตานีฟอรัม

จัดพิมพ์ร่วมกับ

